

Núm. 18

Fer revisió de vida a L'ACO

Oriol Garreta

Números publicats en aquesta col.lecció:

- 1 **L'autenticitat militant** - Teodor Suau
- 2 **Jesucrist fa possibles l'home i la dona nous i els impulsa a l'evangelització** - Xosé A. Miguélez
- 3 **L'estudi d'evangeli** - Florenci Costa
- 4 **La revisió de vida** - Josep Soler Llopart
- 5 **L'evangelització** - Julio Lois
- 6 **Ser responsable a l'ACO** - Comissió de Formació
- 7 **Acollir la persona en la seva dignitat de filla de Déu**- Oriol Xirinachs i grups de revisió de vida de l'ACO
- 8 **Llegir els evangelis avui** - Agustí Borrell
- 9 **Ser militant avui** - Diversos autors
- 10 **50 anys: l'experiència actual de l'ACO** - Divuit testimonis
- 11 **El retrat del moviment. Reflexions arran de l'enquesta realitzada als militants de ACO**
- 12 **Ser consiliari o consiliària a l'ACO** - Comissió de consiliaris
- 13 **Viuen en Déu. Record dels nostres difunts** - Diversos autors
- 14 **L'evangeli de Marc. El camí del deixeble de Jesús** - Josep M. Soteras
- 15 **En què creiem?** - Josep Lligadas
- 16 **Els infants: obrir portes i preparar camins** - Jaume Gubert
- 17 **La política, per al bé de tothom** - Diversos autors
- 18 **Fer revisió de vida a l'ACO** - Oriol Garreta

Fer revisió de vida a l'ACO

Oriol Garreta

Documents d'ACO núm. 18
Primera edició: 2006

Rivadeneira, 6, 8a. planta 08002 Barcelona
Tel. 93.412.48.88
c/e:acocat@arrakis.es

SUMARI

Per fer servir aquest llibre

El sentit de la revisió de vida

Els fonaments teològics i pastorals de la revisió de vida

La revisió de vida, escola de compromís militant

Sis característiques del compromís militant

Quatre motius per plantejar-nos com vivim el compromís militant

El veure

La preparació del veure

Aspectes a tenir en compte en el veure

Un moment important del veure: la implicació de tots

El jutjar

L'actuar

Altres aspectes de l'actuar

El responsable i el consiliari

El paper del responsable en la revisió de vida

El paper del consiliari en la revisió de vida

I per acabar, algunes qüestions concretes

Esquema de la revisió de vida a l'ACO

PER FER SERVIR AQUEST LLIBRE

Aquest llibre està pensat no només per llegir-lo, sinó sobretot per treballar-lo. Després d'anys de fer revisió de vida la majoria, i després d'haver-ne fet les primeres provatures els que potser han entrat a l'ACO recentment i no duïen al darrere una història de moviment a la JOC, per a tots és important aturar-se a veure com fem servir aquesta eina bàsica per a descobrir la nostra fe present en la nostra vida, i per avançar en el camí del compromís, de la fidelitat evangèlica, i del trobament amb Jesucrist.

Per això, aquí assenyallem tres propostes possibles per treballar aquest material:

1. A nivell de grup de revisió de vida. Es tractaria que tothom es llegís el llibre a casa, amb un llapis als dits, i subratllant allò que li semblés més important de cara a millorar la revisió de vida en el grup: allò que caldria valorar i potenciar, allò que caldria corregir, allò que caldria canviar. I després, dedicar una o dues reunions de grup a posar en comú el que cadascú ha vist, i treure'n conclusions concretes de cara al futur.

2. A nivell de zona. Cadascú s'ha llegit prèviament el llibre, i després ens trobem a la trobada de formació de la zona, acompanyats d'algú que ens pugui ajudar a la reflexió. Comencem la trobada reunint-nos per grups barrejats i responem a aquestes dues preguntes: a) Què valors més, i què t'ajuda més per a la teva militància cristiana, de la revisió de vida tal com la feu en el teu grup? b) Quines deficiències principals creus que teniu en la revisió de vida que feu en el teu grup? Després, posem en comú el que hem parlat, i la persona encarregada d'ajudar-nos en la reflexió ens va donant les seves opinions i suggeriments.

3. A nivell de zona (una altra possibilitat). El comitè de zona reflexiona sobre com funciona la revisió de vida en els diversos grups, i decideix

quins aspectes necessiten una especial atenció. I es dedica la jornada de formació de la zona a aquests aspectes, mitjançant algú que ens en parli i després dialoguem tots plegats sobre el tema.

EL SENTIT DE LA REVISIÓ DE VIDA

- La revisió de vida no és solament un mètode de reunió, sinó un nou estil de viure i de veure la vida. La seva pràctica periòdica i en grup, fa que tinguem en tot i en tot moment l'actitud de mirar la vida amb respecte i profunditat, de no emetre judicis precipitadament, de sentir-nos-hi compromesos.
- La revisió de vida ens ajuda a unir fe i vida. Ens permet viure la vida com una unitat. Déu no està lluny o al marge de la nostra vida, sinó que hi és present, s'hi ha encarnat. Per tant, per a creure i viure la fe, no podem marginar-nos ni fugir de la vida de cada dia.
- La revisió de vida ens permet descobrir la profunditat i la riquesa que té la vida: les relacions entre les persones, les lluites dels col·lectius per un benestar, per una justícia, per una pau per a tothom, el patiment de persones i pobles, la riquesa i el poder que tenen molts d'altres, les inquietuds i les il·lusions de les persones i els col·lectius, el mal del món, el mal que hi ha al cor de cadascú, el patiment que produeix el mal...
- La revisió de vida ens permet sentir-nos protagonistes de la vida i cridats a transformar-la. Els compromisos que anem prenent, ens fan sentir participants, responsables, constructors, juntament amb els altres, de la societat que desitgem per a tots.

Els fonaments teològics i pastorals de la revisió de vida

- La revisió de vida ens permet viure un dels "misteris" principals de la nostra fe: l'**Encarnació de Déu** en cadascun de nosaltres, en la vida,
-
-

en el món. El fet de mirar la vida amb ulls de fe, de valorar cada fet, cada gest i cada actitud de les persones, fa que anem descobrint el misteri profund que hi ha en tota realitat humana i anem palpant aquesta presència de Déu. La revisió de vida ens va donant el convenciment de que tot és sagrat, tot és revelació de Déu, tot ens parla d'ell, perquè tot està tocat i amarat de Déu. La revisió de vida ens fa escoltar Déu que ens parla des de la vida, perquè sempre hi és present, perquè mai no ens abandona, sempre és present en cada persona, compartint les seves alegries i tristesses, malgrat que molts cops el creiem com absent, llunyà o silent. Per tant, sabem que la nostra acció militant no consisteix en portar Déu enmig del món obrer o enmig del món en general. Déu ja hi és present. Amb la nostra acció i la dels nostres companys i companyes, estem construint el Regne de Déu, fem créixer la seva llavor plantada per ell mateix en el cor del món. El que espera Déu de nosaltres és que siguem conscients de la seva presència i que amb el nostre testimoni de vida i amb l'amistat que anem conreant amb tots aquells amb qui treballem, desvetllem en ells les ganes de Déu, el fem tangible als seus ulls, arribem a comunicar el seu amor envers tots nosaltres, arribem a transmetre l'esperança que ell ens infon d'un món nou possible, l'esperança més enllà de tot allò que veiem i toquem, és a dir, l'esperança de vida més enllà de la mort.

- Igualment la revisió de vida ens permet experimentar allò que diu sant Pau: *“Sempre portem en el nostre cos els senyals de l'agonia de Jesús, perquè també en el nostre cos s'hi manifesti la seva vida”* (2Co 4,10), o també a Col 1,24: *“Ara estic content de patir per vosaltres, i de completar així en la meua carn allò que manca als sofriments de Crist en bé del seu cos, que és l'Església”*. La revisió de vida es converteix en un espai per a viure el **Misteri Pasqual de Jesús**. Descobrim que en tot patiment, en tot lluita, en tot fracàs i en tota mort, com també en tota manifestació de vida, d'esperança, de triomf, Jesús continua morint i ressuscitant. I no hi ha fet de vida que no sigui signe d'aquesta mort i resurrecció.
- Cal tenir ben present també que l'evangeli escrit, no solament ens transmet la vida de Jesús, el seu missatge, el seu estil de viure i comportar-se, la seva obra salvadora. L'evangeli escrit ens permet descobrir com els fets de vida que aportem a la revisió de vida són també **evangeli viu i actual**. Tot el que és humà, personal i col·lectiu,

és actualització del gest de Déu encarnat, que perdona, que lluita, que salva, que dóna vida, que comparteix la vida amb nosaltres. Jesús continua present en la vida, en cada persona, continua construint entre nosaltres el seu Regne a través de tota activitat humana, continua morint i ressuscitant per a nosaltres en la passió de la humanitat, en els patiments, en les morts i ens les victòries de cada persona, en els progressos de cada col·lectiu humà, de cada poble. Hi ha unes paraules del teòleg Karl Rahner, en el seu llibre “Missió i Gràcia”, que ens descriuen bellament això: “*No es pot desxifrar clarament en plenitud el missatge de Jesús en el llibre del Món, sinó amb la condició d’haver-lo llegit primerament en el llibre de l’Evangeli, però es pot i cal llegir-lo de seguida en el llibre del Món i de la vida humana, per tal de veure la veritable i plena intel·ligència del que està dit en el llibre de la Bíblia*” .

- El partir sempre de la vida, el valorar-la i valorar cada fet per petit que sigui com a lloc sagrat, com a lloc de construcció del Regne, el sentir-nos integrats i compromesos en aquesta vida, ens va donant el convenciment d’allò que va proclamar el Concili Vaticà II: ***l’autonomia de les coses temporals***. El ser un Moviment d’Acció Catòlica Obrera, no vol dir que ens erigim en una alternativa diferent de les altres existents, no pretenem pas constituir un nou sindicat o un nou partit polític d’inspiració cristiana. La nostra presència en el món i l’acció que hi realitzem, la portem a terme en el si de les entitats que el mateix món ha anat creant. Ens sentim un més entre els companys i companyes de la feina, del barri, del col·lectiu del qual participem. I a l’interior del moviment obrer o de les diverses entitats, pretenem actuar segons l’estil de Jesús: ***ser llevat enmig de la massa***, lluitant per la justícia, per la dignitat de la persona humana, per la fraternitat i el benestar social.

La revisió de vida, escola de compromís militant

Sis característiques del compromís militant

El fet de partir sempre de la vida a les reunions del grup d’ACO i retornar-hi amb una decisió de transformar-la i millorar-la, fa que la

revisió de vida esdevingui una escola del compromís militant. Gràcies a la revisió de vida anem adquirint de mica en mica l'estil militant. És a través dels compromisos que assumim com exercim la nostra militància. El compromís que es pren com a fruit de la revisió de vida, i per tal de ser un compromís militant cal que realitzi aquestes sis característiques:

1. El compromís fruit de la revisió de vida ha de ser un *compromís d'acció*;
2. amb aquesta acció hem de procurar acompanyar les persones per anar *avançant junts* en la vida;
3. amb aquesta acció hem de pretendre *canviar i millorar les estructures* del món actual, perquè siguin sempre al servei de les persones, més que del diner i del poder;
4. amb aquesta acció hem de descobrir i viure *la presència sempre alliberadora de Déu* en les persones, en la vida, per tal d'anar construïnt amb ell el món nou que anhelem, el Regne de Déu;
5. el compromís militant el portem a terme preferencialment *dins el món obrer*, sindical, polític, veïnal, eclesial, familiar, etc. en el si de les entitats i organitzacions que ha anat creant la mateixa societat, i com que la vida va canviant i ens va canviant, hem de reconèixer que som militants *al lloc on la vida ens porta*;
6. el compromís d'acció *no ha de representar una nova alternativa* a tot allò que ja fa la societat, no és una acció en nom de l'ACO, sinó una acció que es realitza segons l'estil que ens demana Jesús a l'evangeli: *ser llevat dins la massa*. El nostre compromís el realitzem com un **compromís personal**, assumit en el si del grup de revisió de vida de l'ACO, i juntament amb els nostres companys i companyes amb quicompartim la vida de cada dia.

Quatre motius per plantejar-nos com vivim el compromís militant

Hi ha quatre motius pels quals ens convé plantejar-nos com vivim el nostre compromís militant com a membres d'ACO, com la revisió de vida ens va alimentant el nostre esperit militant:

1. Les persones o els grups que s'incorporen a l'ACO sense haver passat per l'experiència d'un moviment com el nostre, cal que siguin acompanyats per tal d'iniciar-se a la revisió de vida i a la presa de compromís. Això és tasca, sobretot, del mateix grup, del responsable de grup o del responsable d'Iniciació de la zona. S'ha de fer un bon acompanyament de les persones i dels grups nous, procurant que, a partir de petits compromisos, vagin descobrint el lloc de la seva militància. Sovint passa que els adults que s'integren a l'ACO són persones ja compromeses en la vida o en diverses entitats. En aquest cas, caldrà que tot allò que ja estan fent ho facin amb esperit militant, tal com hem explicat anteriorment.
2. Els que passen de la JOC a l'ACO sovint viuen aquest pas com una crisi de militància. Fins ara la JOC i el grup de militants marcava molt la militància i encaminava els compromisos. El grup de la JOC era molts cops el grup amb el qual es realitzava l'acció. A l'entrada a l'etapa adulta, la vida dels militants ha canviat: pas de la vida d'estudiant al món laboral, vida de parella, habitatge propi, els primers fills, barri nou, nous compromisos, distanciament geogràfic dels companys i companyes de grup per motius d'habitatge, de treball, de vida de parella, etc. A l'entrar a l'ACO es troben que el Moviment no els proposa cap campanya d'acció, sinó simplement unes "prioritats" que hauran de tenir en compte durant el curs i que treballa tot el Moviment. Hom no s'ha d'angoixar per aquesta nova situació. Són els signes de l'entrada a la vida adulta. D'altres, en comptes d'angoixar-se, a l'entrar a l'ACO se senten alleugerits, després de passar els darrers anys de la JOC molt agafats per les responsabilitats dins el mateix Moviment o excessivament compromesos en diverses activitats. És en aquest moment quan, en el si del grup d'ACO, cada militant, personalment i ajudat pel grup, s'ha de plantejar on ha de realitzar el seu compromís personal, en quin lloc o àmbit portarà una acció militant, amb quines persones i amb quins objectius.
3. Els qui ja fa més anys que són a l'ACO cal que siguin conscients que, a còpia de passar els anys, la dinàmica, l'impuls i les motivacions de la militància, si no s'hi està a sobre, es van refredant. Els àmbits o llocs de compromís es van difuminant. S'està ficat a tants llocs i en tantes coses que no sempre s'hi està amb actitud militant. La vida presenta cada dia nous reptes. Hom té tantes responsabilitats entre mans que a totes se'ls hi dona la categoria de "compromís militant", i

potser és això el que cal revisar, ja que és molt diferent “ser present” que “estar compromès”. També és cert que a voltes la vida reclama més presència i dedicació en alguns àmbits de la vida, potser una mica abandonats: els fills, la parella, la feina, els pares grans, el barri, el Moviment... I es té el perill de viure aquesta situació amb angoixa. Fins i tot es pot arribar a sentir-se cremat i a deixar-ho córrer tot, a relativitzar-ho tot i anar passant la vida havent perdut la vivor, el dinamisme o l'esperit militant que es tenia abans. Caldrà aprendre a reduir responsabilitats o a deixar-ne per assumir-ne d'altres, sense perdre l'esperit de militància. Tot això, com a membres d'ACO, ja se sap i es té assumit des que es va entrar al Moviment. Però cal reconèixer que, de tant en tant, és bo de recordar-ho, revisar-ho i encaminar-ho, perquè tots estem exposats al cansament, a l'anar fent, a la desmotivació, a la rutina de cada dia. Caldrà preguntar-se com es fa la revisió de vida al grup, si realment ajuda a mantenir viu l'esperit militant.

4. Hi ha un perill que tenim tots, estiguem en l'etapa que estiguem, que és el de convertir la revisió de vida en un lloc on explicar les “situacions” que ens frustren o que ens fan sentir incòmodes a la vida: la feina no va com voldríem, l'atenció als pares grans se'n menja, els fills no ens deixen temps per a res, la relació de parella té les seves dificultats... Certament que aquestes situacions poden ser objecte de revisió de vida, sobretot si realment són el que en aquests moments marca la vida de qui les presenta a revisió. Però no hauríem de caure en la temptació de convertir aleshores la reunió en una simple conversa de suport a qui presenta el tema, ni en un conjunt de reflexions de sentit comú. Aquestes situacions també han de ser enfocades amb criteris de revisió de vida. És a dir: cercant de concretar el fet, escoltant què ens hi diu Jesús, mirant de trobar què significa ser militant en aquesta situació... Amb molta comprensió, evidentment, i no prenent obligar a prendre unes decisions que qui presenta el fet no està en condicions de prendre, però sí sense oblidar que el nostre objectiu és llegir els fets i les situacions a la llum de les crides que Jesús ens fa, i respondre-hi.

Cal reconèixer que a còpia d'anys, l'estada a l'ACO i la pràctica habitual de la revisió de vida ha anat educant una actitud permanent en la vida, una actitud militant: estar atents a les persones, als fets que

passen, a aprofundir-hi abans de prendre decisions, a no desentendre'ns dels problemes, portar la vida a la pregària, descobrir-hi que Jesús hi té quelcom a veure. Pot semblar alguns cops que no es té cap compromís militant concret, però en canvi cal reconèixer que es manté un esperit permanent de militant allà on s'és.

EL VEURE

La preparació del veure

- El més normal i convenient és fer **roda de fets**. Cada membre del grup ha d'haver escollit un fet de vida, preparar-lo i saber donar raó d'haver-lo triat. El grup escull el fet que sembli més interessant, o el que pot tenir més elements comuns amb els altres fets presentats, o escollir el que pot urgir més en aquell moment. Aquest sistema té els seus inconvenients: hi ha fets de vida que queden sense revisar. Tot i això, sempre hi ha la possibilitat, si escau, de tornar-lo a presentar com a fet semblant dins la mateixa revisió de vida o bé presentar-lo novament en una propera reunió.
- Hi ha grups que fan la revisió de vida en una sola reunió, que normalment no hauria de durar més de dues hores.
- Altres grups fan la revisió de vida en dues parts: en una primera reunió fan la roda de fets, escullen un fet i dediquen la resta del temps al VEURE, i deixen per a la propera reunió el JUTJAR i l'ACTUAR, per poder estar més disposats i preparats.
- Hi ha grups que, per torn, cada membre del grup prepara la seva revisió de vida quan li toca. Aquest sistema també té els seus inconvenients: presentar un fet ja passat que no té actualitat; no trobar cap fet per revisar quan a un li toca presentar el fet; presentar, més que un fet de vida, una situació personal que viu l'interessat, amb el perill que això té de divagar molt, de no saber concretar la revisió de vida en un aspecte central, o fins i tot de convertir la revisió de vida en una conversa sobre un tema.
- És important preparar personalment la revisió de vida, i a poder ser

- fer-ho amb el responsable i el consiliari. Això ajudarà a portar-ho més ben preparat, pel que fa a la concreció del fet, i també pot ser una bona ocasió perquè tant el responsable com el consiliari es vegin personalment i periòdicament amb cada membre del grup.
- Una bona cosa és escollir el fet de vida a partir del quadern de vida o de militant, on hi surten els compromisos que té el militant, com els va portant, dificultats o èxits que té, les persones amb qui conviu, treballa o es relaciona normalment, les revisions de vida que es fan en el grup, els compromisos que s'han assumit a la revisió de vida, etc.
 - Un bon ajut serà portar escrit i treballat el fet de vida, a ser possible en el propi quadern de vida o de militant.

Aspectes a tenir en compte en el veure

- Més que veure la vida, cal *mirar de nou la vida*, fer-la passar novament pel davant nostre, no com una fotografia, sinó com una pel·lícula, amb tota la seva riquesa de detalls, de gestos, de sentiments, d'accions. Contemplar-hi tot el que potser ens va passar inadvertit en el seu moment. La revisió de vida ens educa per tant la mirada a la vida i a les persones.
 - No solament contemplar la vida, sinó *reviure-la*, reviure el que vaig fer i experimentar, el que vaig sentir, les persones que també hi participaven, amb els seus sentiments, postures i reaccions. Explicar al grup per què presento aquest fet de vida, per què explico aquests detalls, per què hi faig sortir aquestes persones.
 - Valorar els *fets concrets*, més que no pas les situacions. Tenim la tendència a transformar la revisió de vida en una revisió de l'estat en què ens trobem, de la problemàtica que vivim, de les situacions que es donen, i això, tot i que no s'exclou que algun cop pugui ser objecte de revisió de vida, dificulta molt la concreció, es tendeix a la dispersió i divagació, a convertir la revisió de vida en un conversa sobre un tema interessant, a no saber-nos implicar del tot en la revisió de vida, a no trobar després un compromís d'acció efectiu. En qualsevol cas s' ha procurar concretar en fets el tema presentat.
 - Mirar les *persones*, les seves reaccions, els seus sentiments, l'entorn
-
-

que les influeix, com els afecta el fet que es revisa. I no oblidar que el qui presenta el fet a revisar, hi ha d'estar implicat, i per tant, s'ha de revisar, també, ell mateix. Haurà de fer sortir sovint la paraula "jo" per mostrar la seva implicació, fer sortir les persones, els grups, les institucions que també hi estan implicades.

- Mirar el fet, no aïlladament, sinó *mirar formant part de tot un procés col·lectiu*, social, polític, eclesial, familiar, laboral... La revisió de vida va formant la nostra consciència de classe davant d'una societat consumista, davant d'un món globalitzat pel sistema neoliberal i de pensament únic.
- Pot ajudar a aprofundir en el fet les prioritats que l'ACO proposa cada curs al Moviment, com les estem vivint, si surten reflectides o no en el fet.
- Cal evitar convertir el veure en una tertúlia o consultori, per donar consells, o per discutir opinions i tendències.
- El veure no es pot allargar excessivament. Pot dificultar el fer un bon jutjar.
- Cal evitar buscar solucions immediates al fet que es revisa. La revisió de vida no és per donar solucions. Cada membre del grup, amb l'ajuda de tots, ha de prendre la seva pròpia postura davant del fet revisat o els fets semblants presentats.
- A la revisió de vida ens revisem tots, i no solament qui ha presentat el fet. Per això és tan important que, en el moment precís, cadascú aportï fets semblants on hi estigui implicat i on apareguin actituds i valors que hagin sortit en el fet revisat.
- Sovint cal recordar que ajuda molt a centrar i aprofundir el fet, buscar les seves conseqüències i les seves causes. Per què s'ha provocat aquell fet, com ha repercutit en les persones, en el col·lectiu. Arribar a les causes polítiques, econòmiques i socials del fet, les seves arrels obreres. Hem de ser conscients que tot fet de vida té la seva història personal i col·lectiva.
- Cal aportar a la revisió de vida l'experiència del món obrer, els seus valors, la seva història, i adonar-se que tot fet de vida té les seves motivacions i explicacions en la història obrera.

Un moment important del veure: la implicació de tots

- Ajuda a sentir-se implicat en el fet que es revisa cercar els aspectes positius i negatius del fet, les actituds de les persones i dels col·lectius, els valors o contravalors que hi apareixen, descobrir quines actituds i valors estan en joc, les estructures de pecat que dominen i controlen la vida de les persones.
- A mida que van sortint els valors i les actituds del fet que revisem, ens anem adonant que també nosaltres, en altres fets que vivim, ens trobem amb els mateixos valors i actituds, i espontàniament expresseu les nostres vivències i experiències. Són els *fets semblants*. Cal que tothom porti fets semblants, si no vol restar al marge de la revisió de vida.
- A partir dels fets semblants que hagin sortit i de totes les actituds positives o negatives aparegudes, cal anar centrant-se en un aspecte o actitud concreta, la que creiem més important o més comuna en els fets presentats. Això permetrà trobar *el centre de la revisió de vida*, ja no del fet revisat ni dels fets semblants, sinó allò en què tots ens hi trobem implicats, perquè ho hem viscut o ho estem experimentant en la vida i ens els compromisos que tenim.
- A partir d'aquest moment cal centrar la revisió de vida en aquest nucli, *fer silenci per interioritzar-lo*, i disposar-se al jutjar.

EL JUTJAR

- El jutjar de la revisió de vida ha de ser fruit d'un *silenci* i d'una reflexió. No es pot fer el jutjar amb rapidesa, parlant de coses ja sabudes, però que ara no hem passat pel cor. Tenim el perill de racionalitzar-ho tot i convertir la revisió de vida en un discurs teòric.
- Cal que ens preguntem quina mirada té la gent i el món del fet revisat, i quina mirada té Déu del fet.
- Procurar que la nostra mirada no sigui purament moralista.
- Descobrir com en el fet revisat es va construir a poc a poc el Regne de Déu.
- Ens preguntarem: en quins moments, en quins fets, gestos, actituds que han sortit a la revisió de vida hi palpem *la presència de Déu*. És normal que quan va succeir el fet no fóssim conscients de la presència de Déu. Però la revisió de vida ens aporta aquesta mirada més profunda, ens ajuda a preguntar-nos si en tot el que fem ens sentim vinculats a Jesús, si la nostra vida, les activitats i els compromisos que tenim tenen alguna cosa a veure amb Jesús, si algunes vegades portem tot això a la pregària.
- I, juntament amb aquesta primera pregunta, una segona: quins *signes de passió, de mort, de resurrecció* hem vist en les persones i en el fet revisat. Perquè tot fet i esdeveniment és un tram de mort i vida, de patiment i alegria, de lluita i de pau, de fracàs i victòria.
- Aquestes dues preguntes que ens hem de fer cal *verbalitzar-les*. No és pas fàcil. Costa expressar i manifestar amb paraules allò que hem descobert en el nostre cor. Però és important fer-ho, per tal d'expressar la nostra fe, comunicar-la als altres i poder-la arribar a celebrar junts, si es dona el cas.

- Un altre pas en el jutjar és el d'acudir a l'*evangeli* per a trobar plasmades en Jesús o ens els altres personatges de l'evangeli, aquelles actituds, aquells valors descoberts i comentats a la revisió de vida. Cercar un text, llegir-lo, comentar-lo entre tots, preguntar-nos com es repeteixen alguns aspectes de l'evangeli en els fets que hem presentat. O, si no es té un text concret, preguntar-nos quines actituds trobem en Jesús davant fets com aquell, com podem viure-hi l'experiència de ser fills de Déu tal com Jesús la vivia...
- Novament, convé fer silenci, per tal que *cadascú de nosaltres es trobi personalment amb Jesús*, s'adoni d'aquesta presència privilegiada de Jesús enmig del grup. Saber passar de la contemplació de Jesús al trobament personal amb ell, sentir-se acollit i estimat per ell, deixar-se interpel·lar per Jesús, i preguntar-se què m'està demanant, què ha de ser transformat en mi, en les altres persones i en els fets presentats. Jesús sempre ens anima a anar una mica més enllà. Adonar-se en aquests moments de la presència i del pas de l'Esperit de Déu en el grup durant la revisió de vida. Oblidar aquest moment representaria cremar etapes en la revisió de vida i no arribar a donar el fruit que n'hem d'esperar.
- És ara el moment de posar en comú i en forma de *pregària*, tot el que hem viscut i reflexionat en la presència de Jesús. Cal expressar-ho també oralment, verbalitzar-ho.

L'ACTUAR

- L'actuar sempre ha de ser fruit del darrer pas del jutjar: la crida que ens ha fet Jesús i la vida a cadascú de nosaltres, a partir del fet revisat i els altres fets aportats.
- Hi ha d'haver un *compromís personal de conversió*, de canvi d'actituds. Però, perquè aquest compromís no quedi en un pur propòsit de bona voluntat, cal acompanyar-lo amb un compromís d'acció.
- El *compromís d'acció* és el veritable compromís militant. És posant-nos en acció com transformem la realitat, les estructures del món, com ajudem a canviar les persones posant-les en acció, i com ens convertim nosaltres mateixos. La revisió de vida ens educa en l'acció i ens fa valorar la seva capacitat transformadora.
- És bo acabar la revisió de vida amb una *pregària* d'agraïment a Déu i al grup, de perdó per tot allò que hi ha en nosaltres i en la vida de pecat, de reconeixement de l'estimació que tenim a Jesús i als altres, de petició d'ajuda per a portar a terme el compromís assumit, de record pels més pobres, pel Món, per l'Església.

Altres aspectes de l'actuar

- Hi ha militants que tenen por de prendre un compromís a cada revisió de vida, com si cada compromís els hagués d'exigir una nova responsabilitat, més feina de la que estan fent. Molts ho viuen amb angoixa per un excés d'activisme o multiplicitat de compromisos, i acaben cremats amb la revisió de vida.

- Quan el militant té plantejat des d'un bon principi -i això es pot fer cada any al començar el curs- el seu camp d'acció, el seu àmbit de compromís militant permanent, ja sigui a la feina, al sindicat, al partit, a la família, al barri, o en altres col·lectius socials o eclesials, al moment de prendre un nou compromís com a fruit d'una revisió de vida cal que el prengui en la mateixa línia, amb les mateixes persones, en l'àmbit del seu compromís permanent. Això representarà per a ell estar atent al seu compromís militant, no evadir-se amb altres compromisos o responsabilitats, i anar avançant en allò que es va comprometre en iniciar el curs.
- El quadern de vida o de militant pot ajudar a tenir ben establert i programat el propi compromís militant. Allà s'hi anoten els fets de vida, les persones que hi entren en joc, els objectius que un es programa, els compromisos que va assumint, els resultats, avenços o decepcions que es tenen, les revisions de vida que es fan en el grup. Un bon ús del quadern de vida ajuda a viure amb il·lusió, amb pau i serenor la pròpia militància.
- El que acabem de dir sobre el compromís permanent del militant, no treu que segons la revisió de vida feta en el grup, pugui assumir també un nou compromís en un camp oblidat per a ell, o que li està demanant més dedicació. Caldrà llavors mesurar les possibilitats, i deixar si convé algunes responsabilitats no tan urgents.

EL RESPONSABLE I EL CONSILIARI

El paper del responsable en la revisió de vida

- El responsable de grup ha de ser molt conscient del seu paper d'acompanyant del grup, a més de representar-lo en els comitès del Moviment. Estar atent a la marxa del grup, de les reunions, a cada militant.
- És tasca del responsable de grup vetllar perquè la revisió de vida es faci correctament, no es divagui, s'aconsegueixi trobar el nucli o aspecte central de la revisió de vida, i que no solament es prenguin compromisos d'acció, sinó que en futures reunions es puguin revisar.
- Cal que el responsable procuri fer intervenir tothom, especialment en l'aportació de fets semblants.
- El responsable ha de tenir cura del sentit i la vivència del col·lectiu, la vivència del Moviment per part de tots els membres. Cal que aprofiti totes les oportunitats de la revisió de vida per a fer sortir aquesta dimensió.
- També és paper del responsable vetllar perquè a la revisió de vida aflorin i es recalquin les "prioritats" del curs que ha establert el Moviment.
- És també paper del responsable de grup vetllar perquè es vagin revisant, no solament els compromisos assumits a cada revisió de vida. sinó també els compromisos assumits per cada militant al començament de curs.
- El responsable s'hauria de trobar tot sovint amb el consiliari, per

parlar de com es van fent les revisions de vida, de la participació i situació en què es troba cada membre del grup i de la mateixa marxa del grup.

El paper del consiliari en la revisió de vida

- El consiliari, sense deixar de sentir-se un militant més en el grup i participar-hi, cal que no obli el seu paper específic: escoltar les aportacions de cada persona, com ho viuen, valorant els fets presentats com a lloc de presència i d'acció de Déu.
- El consiliari ha d'ajudar a anar a fons en la revisió de vida, preguntant, suggerint, interpel·lant. Evidentment això no ho ha de fer només ell, sinó que és tasca col·lectiva de tot el grup, però el consiliari convé que hi estigui també especialment atent.
- El consiliari ha d'ajudar els militants a no quedar-se simplement en els aspectes ètics i morals dels fets. Per això, haurà de fer un esforç per a verbalitzar la descoberta que personalment haurà fet de la presència de Déu en les persones i els fets presentats, de les situacions de pecat i de gràcia existents, de l'actualització de la passió, mort i resurrecció de Jesús en aquestes persones i fets, i així animar als militants a expressar-ho ells també.
- El consiliari vetllarà perquè els militants vagin adquirint un coneixement cada vegada més ampli de l'Evangeli. Que el llegeixin personalment, que tothom sigui capaç de comentar-lo i treure'n el suc que conté. Per això convindrà dedicar de tant en tant alguna reunió per a fer Estudi d'Evangeli.
- El consiliari ha de procurar assegurar els moments de silenci i reflexió, animar a la pregària, ajudar a verbalitzar-la. Que el grup no s'acontenti en fer una pregària programada o escrita, sinó que arribi a fer-la espontàniament, com a fruit de la revisió de vida.
- El consiliari ha d'ajudar també a descobrir les crides que Jesús fa a cada militant a la conversió de cor i al compromís d'acció.
- El consiliari ha de vetllar perquè el grup de revisió de vida prengui consciència de ser Església de Jesús i d'estar en comunió amb tota

la seva Església. És en el si de l'Església, en el si de la comunitat cristiana, en el si del nostre grup de militants cristians on revivim la fe, l'eduquem i la madurem.

- Pot ser molt positiu per els grups que el consiliari proposi algun cop celebrar amb l'Eucaristia tot el que s'ha anat descobrint i visquent en les revisions de vida.

Sobre tot això, poden completar el que acabem de dir els dos Documents d'ACO sobre el responsable i el consiliari: Document n° 6 "Ser responsable a l'ACO" i Document n° 12 "Ser consiliari o consiliària a l'ACO".

I PER ACABAR, ALGUNES QÜESTIONS CONCRETES

- Val la pena fer tots els possibles perquè les inèrcies de funcionament no se'ns mengin. Per això, cal de tant en tant revisar com fem les coses, i si cal introduir algun canvi que ajudi a que la nostra revisió de vida sigui més com ha de ser.
- És important l'embolcall extern de la reunió, que li doni un nivell de seriositat. És a dir: buscar una hora adequada per estar al màxim d'atents possible; ser puntuals, perquè si no es crea un clima d'incomoditat i de poca seriositat; si pel que sigui algú es retarda, esperar-lo un temps prudencial, però si no arriba començar i ell ja s'incorporarà quan arribi; quan algú arriba tard i ja s'ha començat, no intentar explicar-li el que s'ha fet, sinó confiar que ja sabrà situar-se; intentar que no hi hagi interrupcions innecessàries; no suspendre la reunió per qualsevol motiu; etc...
- Juntament amb el que es diu en el punt anterior, però, caldrà també ser capaç d'assumir les limitacions de determinades situacions de la vida, i no angoixar-se si no es pot fer tot el que voldríem. Per exemple, els grups més grans poden tenir dificultats per reunir-se amb la freqüència que desitjarien, i els grups de parelles amb fills petits també. Es tracta de fer el que es pugui, però amb ganes i mirant de treure'n tot el fruit.
- És important la manera de començar la reunió. Per exemple, no és bo començar donant avisos del comitè de zona, o comentant alguna activitat a preparar, sinó que això és millor guardar-ho per al final. Val la pena que, quan ens trobem, comencem pel que bàsicament anem a fer en el grup: la revisió de vida.
- Per començar bé la revisió de vida, cal fer un tall amb la conversa que

hem tingut mentre esperàvem a ser-hi tots. El millor és començar amb una pregària que ens posi davant Déu. Si el grup és creatiu en aquest sentit, cada dia se'n pot encarregar algú de preparar-la. Però si això es fa difícil, una magnífica opció és llegir l'evangeli que correspon a aquell dia (hi ha diverses publicacions on trobar-lo).

- Hi ha una dialèctica entre respecte i interpel.lació. Cal ser acollidors i respectuosos amb l'altre, però alhora cal saber ser interpel.ladors. No hi ha receptes en aquesta dialèctica, però l'excessiu respecte no ajuda, i la interpel.lació irrespectuosa tampoc...
- El Jutjar de la revisió de vida és un bon moment per escoltar-nos entre nosaltres i, sobretot, per ajudar-nos a escoltar l'Evangeli. És ell qui ens interpel.la a tots, no només al qui ha presentat el fet. I a la vegada, des de la nostra feblesa i després d'haver interioritzat tot el que revisem, interpel.lar-nos entre nosaltres. No es tracta de jutjar ningú, sinó de dir-nos les coses des de l'amor (Mt 18,15-20: la correcció del germà; Lc 6,37-43: la brossa i la biga).
- El grup de revisió de vida no ha de coincidir necessàriament amb el grup d'amics amb qui hom va al cinema o d'excursió, però tampoc no ha de ser simplement un grup que es troba burocràticament dues hores cada quinze dies per fer una feina. Això vol dir, entre altres coses, que cal estar atents al que els passa als companys i companyes de grup, perquè pot ser que algú estigui passant per una situació difícil, no sigui capaç d'explicar-ho i ningú no se n'adoni. Cal saber detectar aquestes situacions i fer si cal un truc a la persona interessada, quedar-hi... El grup és una petita comunitat cristiana, i això s'ha de notar.
- Finalment, la cosa bàsica. Si fem revisió de vida, és perquè tenim ganes d'anar més enllà del simple "comentar la jugada" o "explicar-nos la vida". Volem trobar, en tot allò que fem, la mirada militant que hem après de Jesús. Si actuem amb aquest criteri, buscarem les maneres per fer-ho tan bé com sigui possible. Repassar aquest llibret pot ser un ajut per aconseguir-ho.

ESQUEMA DE LA REVISIÓ DE VIDA A L'ACO

VEURE

Roda de fets. Cada membre del grup presenta un fet viscut.

Tria d'un fet. Es tria el que es cregui més important, o que interessi a tots, o que urgeixi a la persona que l'ha presentat, o que descrigui fets concrets més que situacions.

Descripció del fet. Situar el fet, les persones i els col·lectius que hi han intervingut.

Conseqüències. Com ha afectat a les persones i al col·lectiu, com han reaccionat, quines seqüeles ha produït.

Causes. Les circumstàncies que han fet possible aquest fet; les motivacions polítiques, econòmiques, socials que hi ha en el fons d'aquest fet.

Trets positius i negatius. Actituds que s'han donat, valors o contravalors que han entrat en joc, les estructures de pecat o de bondat que són presents en el fet.

Aportació de fets semblants. A partir de les actituds i valors revisats, cada militant aporta algun fet viscut recentment on hi hagi experimentat alguns d'aquests valors i actituds.

Definir el nucli central de la revisió de vida. A partir dels fets semblants que hagin sortit i de totes les actituds positives o negatives aparegudes, cal anar centrant-se en un aspecte o actitud concreta, la que creiem més important o més comuna entre els fets presentats. Això permetrà trobar el centre de la revisió de vida, ja no del fet revisat ni dels fets semblants, sinó allò en què tots ens hi trobem implicats, perquè ho hem viscut o ho estem experimentant en la vida i ens els compromisos que tenim.

Moment de silenci. Definit el nucli central de la revisió de vida, cal fer uns moments de silenci per interioritzar-lo.

JUTJAR

Mirades del fet. Quina mirada té el món i té Déu del fet revisat?

Presència de Déu. En quines persones, actituds i fets revisats hi descobrim la presència de Déu?

Construcció del Regne de Déu. Quins senyals veiem en el fet revisat que són signes del Regne de Déu que es va construir?

Signes de mort i de resurrecció. Quins signes de mort i resurrecció descobrim en el fet revisat, que ens mostrin com Jesús continua sofrint amb nosaltres passió i mort, i ressuscitant a una nova vida?

La paraula de l'Evangelí. Llegir algun text -o recordar algun o alguns moments de l'evangelí- on la persona de Jesús, les seves paraules i actituds, com les dels altres personatges, il·luminin el fet revisat i els fets semblants, i ens moguin a un compromís.

Moment de silenci. Per retrobar-nos personalment amb Jesús, sentir-nos acompanyats per ell, i preguntar-nos què m'està demanant.

Pregària. Posar en comú tot el que hem sentit i viscut a la presència de Jesús.

ACTUAR

Compromís personal. Cada membre del grup pren un compromís personal de conversió d'actituds.

Compromís d'acció. Cada membre del grup pren el seu compromís com a militant, és a dir, un compromís d'acció, de cara a transformar la realitat que viu, les persones amb qui comparteix la vida posant-les també en acció.

Pregària. Tot i que hi ha hagut moments de pregària durant la revisió de vida, és bo acabar-la amb una pregària d'agraïment, de petició perdó, de petició d'ajuda.